

Sukladno odredbama Konvencije o pravima djeteta, Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19, 64/20, 151/22, 155/23, 156/23), Obiteljskog zakona (NN 103/15, 98/19, 47/20, 49/23, 156/23), Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (NN 70/17, 126/19, 84/21, 114/22, 36/24), Zakona o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 64/23), Kaznenog zakona (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 114/23, 36/24), Nacionalnog plana prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2022. do 2026. godine, te Pravilnika o radu škole, a u suradnji s Učiteljskim vijećem, Vijećem roditelja i Vijećem učenika, Školski odbor Osnovne škole Molve (u daljnjem tekstu: Škola) dana 29. svibnja 2024. donosi

PROTOKOL O POSTUPANJU ŠKOLE U KRIZNIM I RIZIČNIM SITUACIJAMA

Svibanj, 2024.

Sadržaj

I. UVOD	3
II. OPĆEPRIHVACENA DEFINICIJA NASILJA	6
1. Vrste nasilja	7
2. Razlika između vršnjačkog nasilja i vršnjačkog sukoba.....	11
III. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NEPRIMJERENOG PONAŠANJA U ŠKOLI.....	11
1. Postupanje škole u slučaju nasilja među učenicima	11
2. Postupanje škole u slučaju normalnog vršnjačkog sukoba.....	13
3. Postupanje škole u slučaju nasilja učenika prema djelatniku škole	14
4. Postupanje škole u slučaju nasilja odrasle osobe nad odraslom osobom i neovlaštenog ulaska u školu	14
5. Postupanje škole u slučaju nasilja odrasle osobe u školi (učitelja, roditelja, drugih zaposlenika škole i nepoznatih osoba) prema učeniku	16
IV. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU ZANEMARIVANJA UČENIKA, SAZNANJA ILI SUMNJE O NASILJU U OBITELJI	17
1. Postupanje škole u slučaju zanemarivanja učenika	17
2. Postupanje škole u slučaju nasilja u obitelji	18
V. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SAZNANJA ILI SUMNJE NA SEKSUALNO NASILJE	19
1. Postupanje u slučaju seksualnog nasilja nad djetetom:.....	20
VI. SMJERNICE O POSTUPANJU U SLUČAJEVIMA ELEKTRONIČKOG NASILJA	23
VII. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SUMNJE NA SUICIDALNE SKLONOSTI I POVEZANA RIZIČNA PONAŠANJA	25
1. Kada pozvati tim za psihološke krizne intervencije?.....	25
2. Postupanje škole u slučaju samoozljeđivanja	26
3. Postupanje škole u slučaju suicidalnih misli, namjera, pokušaja suicida ili sumnje na suicid	27
4. Postupanje škole u slučaju suicida	28
5. Ostale smjernice za postupanje u slučajevima ugroze s neželjenim posljedicama	29
6. Postupanje sa svim učenicima uključujući učenike koji nisu sudionici i na koje se ne sumnja da su sudionici u slučajevima ugroze ili sumnje na ugrozu s neželjenim posljedicama u školskom okruženju (uključujući samoozljeđivanje i međuvršnjačko nasilje i neprimjeren online sadržaj)	31
VIII. EVIDENCIJA ŠKOLE O NASILJU U ŠKOLI.....	32

I. UVOD

Članak 1.

Cilj postupanja odgojno-obrazovnih ustanova je poduzimanje mjera radi prepoznavanja i prijavljivanja nasilja te postupanja prema djetetu žrtvi nasilja i djetetu počinitelju nasilja u skladu sa svojom nadležnosti. Obveza zaštite prava učenika propisana je *Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* (NN, br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19, 64/20, 151/22, 155/23, 156/23).

Čl. 70. navedenoga Zakona propisuje: „Učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ostali radnici u školskim ustanovama dužni su poduzimati mjere zaštite prava učenika te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zloporabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah izvijestiti ravnatelja škole koji je to dužan javiti tijelu socijalne skrbi, odnosno drugom nadležnom tijelu.“ Način postupanja nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te obveza prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima regulirani su sljedećim dokumentima: *Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* (NN, br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19, 64/20, 151/22, 155/23, 156/23), *Kaznenim zakonom* (NN, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 114/23, 36/24), *Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji* (NN, br. 70/17, 126/19, 84/21, 114/22, 36/24), *Pravilnikom o načinu postupanja odgojno- obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima* (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2013), *Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera* (NN, br. 94/15, 3/17), *Pravilnikom o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju* (NN, br. 24/15), *Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima* (Vlada RH 2024), *Protokolom o postupanju u slučaju zlostavljanja i zanemarivanja djece* (Vlada RH, 2014), *Protokolom o pokretanju psiholoških kriznih intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja* (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2015), *Protokolom o postupanju u slučaju seksualnog nasilja* (Vlada RH, 2018), *Protokolom o postupanju u slučaju nasilja u obitelji* (Vlada RH, 2019), *Nacionalnim planom prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2022. do 2026. godine, Smjernicama za postupanje školskih ustanova u slučajevima ugroze s*

neželjenim posljedicama (Ministarstvo znanosti i obrazovanja u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, 2023.), *Smjernicama o postupanju u slučajevima elektroničkog nasilja*, te na drugim podzakonskim aktima Škole.

Članak 2.

U svrhu prevencije svih oblika nasilničkog ponašanja i prepoznavanja nasilja nad učenicima, Osnovna škola Molve:

- 1) upoznaje djelatnike Škole s odredbama propisa vezanih uz prava učenika i obvezi prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima;
- 2) provodi preventivnu strategiju utemeljenu na procjeni potreba konkretne odgojno-obrazovne ustanove koja je usmjerena učenicima, roditeljima i učiteljima/nastavnicima
- 3) upoznaje učenike s njihovim pravima i načinom postupanja u slučaju povrede tih prava, a osobito u slučajevima nasilničkog ponašanja;
- 4) na razini cijele Škole provodi univerzalnu prevenciju u vidu:
 - pedagoških radionica na satu razrednika kroz suradnju razrednika i stručnih suradnika;
 - redovitog poučavanja učenika o njihovim pravima i načinu postupanja u slučaju povrede tih prava, a osobito u slučajevima nasilja
 - obilježavanja važnih datuma u glavnom hodniku Škole kroz suradnju učitelja razredne i predmetne nastave i učenika (izradom kreativnih materijala i uređivanjem prostora Škole);
 - vođenja internetske stranice Škole kroz objavljivanje stručnih članaka, te obilježavanje važnih datuma, a s ciljem promicanja i poboljšanja psihološke dobrobiti i poticanja inicijative učenika u stvaranju pozitivnog ozračja;
- 5) provodi selektivnu prevenciju u vidu grupnog radioničkog i individualnog savjetodavnog rada stručnih suradnika sa skupinom učenika u povećanom riziku;
- 6) provodi preventivne programe kojima se promiče zaštita prava, sigurnosti i zdravlja djece i mladih te programe usmjerene osvještavanju neprihvatljivosti nasilja, usvajanju vještina nenasilnog rješavanja sukoba te postupanju u slučaju pojave nasilja među djecom i mladima – u svim razrednim odjelima;
- 7) provodi preventivne programe usmjerene prepoznavanju i prevenciji rizičnih ponašanja (svih vrsta ovisnosti, ranog stupanja u spolne odnose) – u svim razrednim odjelima;
- 8) provodi preventivne programe usmjerene promociji i očuvanju mentalnog zdravlja, s

naglaskom na teme suicidalnosti, depresije, anksioznosti i napadaja panike – u svim razrednim odjelima;

- 9) provodi programe razvoja socijalizacijskih vještina djece i mladih, posebno komunikacijskih vještina i nenasilnog rješavanja sukoba među djecom i mladima s naglaskom na mijenjanje stereotipnih uvjerenja i predrasuda koje pridonose nasilnom ponašanju kao prevencije pojave nasilja u odrasloj dobi
- 10) provodi programe profesionalnog usmjeravanja učenika s ciljem upoznavanja zahtjeva tržišta rada, usvajanja vještina organizacije vremena i nošenja sa stresom – u osmim razrednim odjelima;
- 11) organizira stručno usavršavanje djelatnika Škole u obliku stručnih predavanja stručnih suradnika i/ili vanjskih stručnjaka mentalnog zdravlja na Učiteljskom vijeću, stručnim aktivima i Razrednim vijećima, s ciljem pravovremenog prepoznavanja rizičnih ponašanja kod učenika, poznavanja rizičnih i zaštitnih faktora za razvijanje teškoća mentalnog zdravlja te postupanja u slučaju vršnjačkog ili obiteljskog nasilja;
- 12) organizira i provodi edukativna predavanja za roditelje u suradnji s razrednicima i vanjskim stručnjacima na roditeljskim sastancima. Edukacije učenika i roditelja/skrbnika mogu se provoditi u suradnji s nadležnim institucijama, Obiteljskim centrom i/ili lokalnom zajednicom kao i udrugama koje imaju suglasnost ministarstva nadležnog za obrazovanje.
- 13) inicira formiranje tima za provedbu Školskog preventivnog programa koji čini liječnica školske medicine, stručni suradnici i učitelji Škole.

Članak 3.

Protokol utvrđuje obveze i odgovornosti, kao i načine postupanja dionika unutar odgojno-obrazovne ustanove u slučaju saznanja ili sumnje o počinjenom nasilju (bilo koje vrste) nad učenikom, odnosno propisuje što treba činiti ravnatelj, stručni suradnik, učitelj, učenik, drugi djelatnik škole ili roditelj/skrbnik djeteta.

II. OPĆEPRIHVAĆENA DEFINICIJA NASILJA

Članak 4.

Svjetska zdravstvena organizacija (*World Health Organization*, 2002) nasilje definira kao namjerno korištenje fizičke snage i moći prijetnjom ili akcijom prema samome sebi, prema drugoj osobi, prema grupi ljudi ili čitavoj zajednici, što može rezultirati ili rezultira ozljedom, smrću, psihičkim posljedicama, smetnjama u razvoju ili deprivacijom. Nasilje je složena, individualna i društvena pojava koja je prisutna u svim područjima ljudskog djelovanja. Događa se na osobnoj razini (npr. samoozljeđivanje), na razini međuljudskih odnosa (npr. vršnjačko nasilje, obiteljsko nasilje) i na razini kolektiva, odnosno zajednice. Izloženost bilo kojem obliku nasilja ugrožava socijalni, emocionalni i kognitivni razvoj djece te nepovoljno djeluje na mogućnost uživanja mnogobrojnih ljudskih prava.

Članak 5.

Definicija nasilja preuzeta iz *Protokola o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima* koji je donijela Vlada Republike Hrvatske 2024. godine glasi: „Nasiljem među djecom i mladima smatra se svako namjerno fizičko ili psihičko nasilno ponašanje među djecom i mladima učinjeno s ciljem povrjeđivanja, a koje se, neovisno o mjestu izvršenja, može razlikovati po obliku, težini, intenzitetu i vremenskom trajanju i koje uključuje ponavljanje istog obrasca i održava neravnopravan odnos snaga (jači protiv slabijih ili grupa protiv pojedinca).“

Nasilje i zlostavljanje uključuje različita ponašanja: verbalno (dobacivanje, izrugivanje, omalovažavanje, prijetnje), socijalno (izbjegavanje, ignoriranje, isključivanje iz aktivnosti, ogovaranje i širenje zlobnih tračeva), psihološko (oštećivanje imovine, krađa i bacanje stvari, prijeteći pogledi, praćenje) i tjelesno (guranje, rušenje, udarci).

Nasilje podrazumijeva šest definirajućih čimbenika:

- namjera da se drugom nanese šteta ili ozljeda;
- intenzitet i trajanje (opetovanost nasilničkog ponašanja);
- moć nasilnika (nesrazmjer s obzirom na dob i snagu, brojčana nadmoć);
- ranjivost i nemoć žrtve;

- manjak podrške;
- posljedice.

U svim slučajevima nasilja među djecom i mladima koji su definirani navedenim čimbenicima škola je dužna postupati u skladu s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima kojeg je donijela Vlada Republike Hrvatske u ožujku 2024.

Članak 6.

1. VRSTE NASILJA

Nasiljem među djecom i mladima smatra se osobito:

1.1. Namjerno uzrokovani **fizički napad, kao i pokušaj fizičkog napada** u bilo kojem obliku, primjerice udaranje, guranje, gađanje, šamaranje, čupanje, zaključavanje, napad različitim predmetima, pljuvanje i slično bez obzira je li kod napadnutog učenika nastupila tjelesna povreda.

1.2. **Psihičko i emocionalno nasilje** prouzročeno opetovanim ili trajnim negativnim postupcima od strane jednog učenika ili više učenika. Negativni postupci su: ogovaranje, nazivanje pogrđnim imenima, ismijavanje, zastrašivanje, izrugivanje, namjerno zanemarivanje i isključivanje pojedinca iz skupine kojoj pripada ili isključivanje i zabranjivanje sudjelovanja u različitim aktivnostima s ciljem nanošenja patnje ili boli, širenje glasina s ciljem izolacije pojedinca od ostalih učenika, oduzimanje stvari ili novca, uništavanje ili oštećivanje učenikovih stvari, ponižavanje, naređivanje ili zahtijevanje poslušnosti ili na drugi način dovođenje učenika u podređeni položaj, kao i sva druga ponašanja počinjena od učenika i mlade osobe (unutar kojih i spolno uznemiravanje i zlostavljanje) kojima se drugom učeniku namjerno nanosi fizička i duševna bol ili sramota.

Oblici psihičkog nasilja su:

- napad preko posrednika (uključuje napad počinitelja na žrtvu preko treće osobe koja toga najčešće nije svjesna)
- verbalno nasilje (namjerno korištenje uvredljivih riječi s ciljem nanošenja psihološke povrede drugoj osobi, npr. vrijeđanje, nazivanje ružnim imenima, psovanje, izazivanje straha prijetnjama)
- relacijsko nasilje (manipuliranje vršnjačkim odnosima s ciljem uništavanja osjećaja prihvaćanja, prijateljstva i pripadanja, odnosno usmjereno je na isključenje žrtve iz

vršnjačkog društva (npr. ne uključivanje osobe u grupne razgovore i aktivnosti).

1.3. **oponašanje djece s teškoćama u razvoju** po određenim karakteristikama, primjerice: oponašanje hoda, govora, tjelesnih karakteristika uzrokovanih invaliditetom i drugi ponižavajući gestikulirajući pokreti koji upućuju na intelektualno, mentalno ili osjetilno oštećenje.

Nasilje među djecom i mladima smatra se i elektroničko nasilje (cyberbullying) kao oblik komunikacijske aktivnosti sa svim elementima verbalnog, socijalnog ili psihološkog nasilja kroz uporabu interneta, e-mailova, web stranica, blogova, videa ili mobilnih telefona i koja služi kako bi se neko dijete ponizilo, zadirkivalo, prijetilo mu se ili ga se teroriziralo na neki drugi način. Cilj elektroničkog nasilja uvijek je povrijediti, uznemiriti ili na bilo koji drugi način naštetiti djetetu, bilo u obliku tekstualnih ili video poruka, fotografija, poziva ili neugodnih komentara. Može ga činiti jedna osoba ili grupa djece.

Elektroničko nasilje definira se kao svaka zlonamjerna i ponavljana uporaba informacijskih i komunikacijskih tehnologija kako bi se nekome nanijela šteta, odnosno kako bi se najčešće neki učenik ponizio, zadirkivao, prijetilo mu se ili ga se zlostavljalo na neki drugi način. Ono može uključivati slanje anonimnih poruka mržnje, poticanje grupne mržnje, nasilne napade na privatnost (otkrivanje osobnih informacija o drugima, „provaljivanje“ u tuđe e-mail adrese), kreiranje internetskih stranica (blogova, grupa) koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun vršnjaka, uhođenje, vrijeđanje, nesavjestan pristup štetnim sadržajima, širenje nasilnih i uvredljivih komentara, izlaganje dobi neprimjerenim sadržajima i seksualno namamljivanje.

Elektroničko nasilje obuhvaća (prema Protokolu o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima, 2024.):

- slanje anonimnih poruka neprimjerenog sadržaja i korištenje govora mržnje
- poticanje grupnog govora mržnje i verbalnog nasilja na društvenim mrežama
- širenje nasilnih i uvredljivih komentara o drugoj djeci i mladima
- vrijeđanje i davanje pogrđnih imena
- kreiranje internetskih stranica (blogova) koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun druge djece i mladih
- slanje tuđih fotografija te traženje ostalih da ih procjenjuju po određenim karakteristikama
- fotografiranje i snimanje djece s određenim karakteristikama (primjerice invaliditetom) s ciljem njihova izrugivanja

- otkrivanje osobnih informacija o drugima i stavljanje na društvene mreže bez dozvole
- „provaljivanje“ u tuđe e-mail adrese
- slanje zlobnih i neugodnih sadržaja drugima
- prijetnje smrću i druge prijetnje
- izlaganje neprimjerenim sadržajima
- spolno uznemiravanje i spolno mamljenje
- i sve druge oblike elektroničke komunikacija s elementima nasilja među djecom i mladima.

Oblici i metode elektroničkog nasilja (prema Smjernicama o postupanju u slučajevima elektročnikog nasilja) su:

- izravan napad (obraćanje uznemirujućim porukama, krađu ili promjenu lozinki, krađu ili promjenu nadimaka, objavu privatnih podataka ili neistina, slanje uznemirujućih slika, postavljanje internetske ankete o žrtvi, slanje virusa, poticanje grupne mržnje, napade na privatnost, uznemiravanje, uhođenje, vrijeđanje, nesavjestan pristup štetnim sadržajima te širenje nasilnih i uvredljivih komentara)
 - grubo online sukobljavanje (kratkotrajna rasprava između dvije ili više osoba koju karakterizira ljut, eksplicitan i vulgaran govor, uvrede a ponekad i prijetnje; počinitelj nasilja ima za cilj izazvati bijes, tugu i/ili poniženje kroz namjerno izazivanje sukoba)
 - uznemiravanje (opetovano slanje okrutnih, uvredljivih, neprijateljskih i provokativnih poruka pojedincu ili grupi; najčešće se događa putem privatnih poruka, a cilj počinitelja nasilja je prijetećim radnjama dovesti drugu osobu u ponižavajući i/ili podređeni položaj)
 - ogovaranje i klevetanje (izmišljanje informacija o žrtvi s ciljem povrede osobe te njihovo elektroničko slanje i dijeljenje; uključuje stavljanje slike lica osobe na nepoznato golo tijelo i dijeljenje te slike; cilj ovih radnji je nanošenje štete žrtvinoj reputaciji ili uništavanje odnosa s drugim osobama)
 - lažno predstavljanje (uzimanje tuđeg identiteta i slanje poruka i drugih sadržaja u tuđe ime)
 - iznuđivanje i širenje povjerljivih informacija (javno objavljivanje podataka koje je žrtva poslala počinitelju nasilja u povjerenju; počinitelj nasilja može izmanipulirati žrtvu da napiše nešto privatno što onda počinitelj nasilja javno objavljuje ili šalje dalje bez dopuštenja)
 - socijalno isključivanje (događa se jednako na Internetu kao i u *offline* svijetu; žrtve ne mogu ući u određene chat sobe ili ih se ne uključuje u grupne poruke)

- prijetnje i uhođenje (opetovano slanje prijetećih poruka te neprestani pokušaji uspostavljanja i nastavljanja neželjenog kontakta zbog kojih se žrtva počinje bojati za vlastitu sigurnost i dobrobit; posebno je izraženo prilikom komunikacije s nepoznatim osobama te u slučajevima seksualnog nasilja putem Interneta)
- video-snimanje (snimanje ili fotografiranje u situacijama koje su za učenike ponižavajuće ili neugodne; izazivanje i snimanje tučnjave ili drugih nasilnih sadržaja te njihovo širenje)
- izmjena fotografija (izmjena osobnih fotografija bez dozvole i objava na Internetu)
- elektroničko seksualno nasilje (uključuje slanje i dijeljenje sadržaja seksualne prirode koji služe za seksualno uznemiravanje druge osobe i zadovoljenje vlastitih seksualnih potreba, objavljivanje i/ili prosljeđivanje intimnih slika i snimki bez pristanka osobe, širenje glasina koje se odnose na seksualni život žrtve).

1.4. **Seksualno zlostavljanje** podrazumijeva bilo koji seksualni čin, pokušaj ostvarivanja seksualnog čina, neželjeni kontakt, dodir i seksualni komentar ili prijedlog koji je usmjeren protiv učenika i njegove seksualnosti, a koji može počinuti druga osoba bez obzira na odnos sa žrtvom ili situaciju u kojoj se nalaze. Karakterizira ga upotreba sile, prijetnje ili ucjene za ugrožavanje dobrobiti i/ili života same žrtve ili njoj bliskih osoba, prijevare da bi se dobio učenikov pristanak, spolni kontakt na koji učenik nije sposoban pristati zbog odnosa snaga ili zbog vrste odnosa koji ima s tom odraslom osobom (*Zakon o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja*, Hrvatski sabor, 2011).

U svim slučajevima nasilja koji su definirani navedenim čimbenicima Škola je dužna postupati u skladu s *Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima (2024)*, odnosno skupom postupaka i mjera koje su predvidjela nadležna tijela te propisima na snazi.

Učenik može prijaviti bilo koji oblik nasilja i/ili zanemarivanja i/ili uznemiravanja obuhvaćen protokolom, u slučaju da je sam žrtva navedenog i u slučaju da ima sumnju ili saznanja da je netko od drugih učenika žrtva, na način da se obrati razredniku, učitelju, stručnom suradniku, ravnatelju ili bilo kojem drugom djelatniku Škole od povjerenja. Također, učenik u navedenim situacijama nasilje može samostalno i anonimno prijaviti Ministarstvu unutarnjih poslova preko internetske aplikacije „Red button“ (<https://redbutton.gov.hr/online-prijava/7>), Hrabrom telefonu (telefon 01/116-111, savjet@hrabritelefon.hr) i Plavom telefonu (01/4833-888, info@plavi-telefon.hr).

Članak 7.

2. RAZLIKA IZMEĐU VRŠNJAČKOG NASILJA I VRŠNJAČKOG SUKOB

Prema Pravilniku o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (Narodne novine 132/2013) nužno je razlikovati nasilje (zlostavljanje) među djecom i mladima od normalnog vršnjačkog sukoba.

Normalni vršnjački sukob ima sljedeća obilježja:

- nema elemenata navedenih za nasilništvo: ne postupaju jedan prema drugome s namjerom ozljeđivanja ili nanošenja štete, nema nerazmjera moći, nema težih posljedica za učenike u sukobu
- učenici ne inzistiraju da mora biti po njihovom po svaku cijenu
- mogu dati razloge zašto su u sukobu
- ispričaju se ili prihvate rješenje u kojem nema pobjednika i poraženog
- slobodno pregovaraju da bi zadovoljili svoje potrebe
- mogu promijeniti temu i otići iz situacije u kojoj je došlo do sukoba

III. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NEPRIMJERENOG PONAŠANJA U ŠKOLI

Članak 8.

1. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA MEĐU UČENICIMA

Svaki radnik odgojno-obrazovne ustanove dužan je prijaviti ravnatelju, odnosno policiji i/ili Hrvatskom zavodu za socijalni rad sumnju ili saznanje o nasilju neovisno o tome je li do sumnje ili saznanja o nasilju došao tijekom ili izvan radnog vremena, odnosno je li se nasilje dogodilo u odgojno-obrazovnoj ustanovi ili izvan nje.

U slučaju saznanja ili sumnje o nasilju među djecom i mladima, odnosno u slučaju svjedočenja djeteta nasilju među djecom i mladima, odgojno-obrazovni radnici dužni su:

- u slučaju aktualnog nasilja odmah poduzeti sve mjere da se isto zaustavi, a u slučaju potrebe

zatražiti pomoć drugih radnika odgojno-obrazovne ustanove ili pozvati policijske službenike

- po potrebi: pružiti prvu pomoć, pozvati hitnu liječničku pomoć, pratiti dijete liječniku i pričekati dolazak njegovih roditelja ili skrbnika
- osigurati sigurnost djeteta do dolaska roditelja, skrbnika ili osobe kojoj je dijete povjereno na svakodnevnu skrb, a u slučaju njihove odsutnosti do dolaska stručnog radnika područnog ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad, a po potrebi i policije
- o nasilju ili sumnji na nasilje odmah izvijestiti ravnatelja
- odmah po saznanju ili sumnji o nasilju obavijestiti roditelje ili skrbnika djeteta žrtve i djeteta počinitelja nasilja te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima događaja i aktivnostima koje će se poduzeti
- saznanje ili sumnju na nasilje odmah prijaviti policiji i nadležnom područnom uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad na području sjedišta odgojno-obrazovne ustanove radi poduzimanja mjera za zaštitu prava i dobrobiti djeteta putem Obrasca iz Priloga ovoga Protokola
- po saznanju ili sumnji na nasilje žurno obaviti odvojeni razgovor s djetetom žrtvom nasilja i djetetom počiniteljem nasilja, na pažljiv način i poštujući dječje dostojanstvo i pravo djeteta na sudjelovanje
- roditeljima ili skrbnicima djeteta žrtve nasilja i djeteta počinitelja nasilja odmah ili što prije dati obavijesti o mogućim oblicima savjetodavne i stručne pomoći u odgojno-obrazovnoj ustanovi i/ili izvan nje
- obaviti razgovor s drugom djecom ili odraslim osobama koje imaju informacije o sumnji ili počinjenom nasilju te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja pritom poštujući dostojanstvo djece svjedoka i njihovu želju da razgovaraju o navedenim okolnostima
- ako se radi o saznanjima ili sumnji o počinjenom teškom obliku ili intenzitetu nasilja koje je doživjelo dijete žrtva nasilja, a koje može izazvati traumu i kod druge djece koja su svjedočila nasilju, potrebno je odmah izvijestiti ministarstvo nadležno za obrazovanje koje će u slučaju potrebe osigurati pružanje odgovarajuće stručne psihološke, psihosocijalne ili socijalno-pedagoške pomoći, a po potrebi i druga nadležna tijela
- o poduzetim aktivnostima, mjerama, razgovorima, i svojim opažanjima izraditi bilješku koja se na zahtjev dostavlja nadležnim tijelima

- nadležnim tijelima dati sve relevantne informacije o sumnji na nasilje među djecom i mladima, ponašanju djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi i suradnji roditelja s odgojno-obrazovnom ustanovom
- na traženje područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad, odgojno-obrazovne ustanove dužne su dostaviti relevantne informacije koje su bitne za procjenu razvojnih rizika i rizika za sigurnost djeteta, kao i za donošenje odluka odnosno određivanje mjera u postupcima za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta.

Članak 9.

2. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NORMALNOG VRŠNJAČKOG SUKOBA

U slučaju normalnog vršnjačkog sukoba svaki djelatnik Škole dužan je:

- odmah prekinuti sukob među učenicima;
- obavijestiti o sukobu razrednika, stručnog suradnika i ravnatelja Škole;
- razrednik, stručni suradnik i ravnatelj dužni su obaviti individualne razgovore sa sukobljenim učenicima;
- predložiti učenicima da se međusobno ispričaju, prihvate rješenje u kojem nitko neće „pobijediti“
- u slučaju da učenik češće dolazi u takve sukobe s vršnjacima, razrednik i stručni suradnik će pozvati roditelje u Školu s ciljem prevladavanja takve situacije i pomoći učeniku;
- prema potrebi učenik će biti uključen u dodatni rad (savjetodavni rad, pedagoško-psihološka pomoć) u Školi ili izvan Škole u dogovoru s roditeljima/skrbnicima;
- ukoliko učenik učestalo krši pravila i ne poštuje dogovore, Škola će primijeniti odgovarajuće pedagoške mjere u skladu s *Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera* (NN, br. 94/15, 3/17),;
- u slučaju da sve prethodno navedene mjere ne dovedu do poboljšanja ponašanja učenika i u slučaju nesuradnje roditelja/skrbnika, Škola će postupiti po točki 2. *Protokola o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima* (Vlada RH, 2024).

Članak 10.

3. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA UČENIKA PREMA DJELATNIKU ŠKOLE

U slučaju da je djelatnik Škole doživio nasilje ili prijetnju nasiljem od strane učenika Škole, on treba o tome izvijestiti ravnatelja i stručnog suradnika koji će:

- razgovarati s učenikom u prisutnosti razrednika i voditi službenu zabilješku o razgovoru;
- odmah obavijestiti roditelje/skrbnike učenika, upozoriti ih na neprihvatljivost takvog ponašanja te savjetovati o institucijama pružateljima zdravstvene zaštite i podrške;
- prema učeniku poduzeti određene pedagoške mjere koje će donijeti Učiteljsko vijeće u skladu s *Pravilnikom o izricanju pedagoških mjera (NN, br. 94/15, 3/17)*;;
- o svemu izvijestiti nadležni zavod za socijalni rad, Upravnom odjelu za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine, Ministarstvo znanosti i obrazovanja te nadležnu policijsku postaju;
- u slučaju da bilo kojem nasilnom ponašanju u prostoru Škole svjedoče drugi učenici, a nasilno ponašanje je neuobičajeno rijetko i intenzivno te može rezultirati traumatiziranjem svjedoka, ravnatelj i stručni suradnik su dužni osigurati stručnu pomoć tim učenicima;
- uključiti učenika u savjetodavni rad sa stručnim suradnikom ili u dogovoru s roditeljima u institucijama pružateljima zdravstvene zaštite i podrške.

Članak 11.

4. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA ODRASLE OSOBE NAD ODRASLOM OSOBOM I NEOVLAŠTENOG ULASKA U ŠKOLU

U slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe (djelatnik Škole, roditelj/skrbnik učenika ili treće osobe koja se nalazi u prostoru Škole) prema drugoj odrasloj osobi ili saznanja da odrasla osoba unosi oružje ili druge predmete koji mogu ugroziti sigurnost drugih osoba i školske imovine, djelatnici Škole koji su prisutni ili se nalaze u blizini će:

- o tome hitno obavijestiti ravnatelja Škole i stručnog suradnika koji će pozvati policiju;
- o svemu izvijestiti Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, nadležnu policijsku postaju i nadležni zavod za socijalni rad u slučaju da je jedna od uključenih osoba roditelj/skrbnik učenika.

U slučaju neovlaštenog ulaska drugih osoba u Školu (dolazak bez prethodne najave predmetnom nastavniku, stručnom suradniku, ravnatelju Škole ili dežurnom nastavniku), djelatnici Škole koji su prisutni ili se nalaze u blizini će:

- upozoriti osobu na neovlašten ulazak u Školu i na obvezu prethodne najave dolaska te će se od osobe zatražiti da napusti prostor Škole;
- o tome hitno obavijestiti ravnatelja Škole i stručnog suradnika koji će po potrebi pozvati policiju i/ili ju o tome obavijestiti pisanim dopisom.

Ulazna vrata školske ustanove, kao i svi ostali ulazi ili izlazi zaključani su tijekom cijelog radnog vremena na način da su osigurani evakuacijski izlazi, osim u posebnim okolnostima koje odobri ravnatelj. Osoba zadužena za provedbu mjere sigurnosti zaključavanja i otključavanja ulaznih vrata je domar. Radnik školske ustanove obavezan je provjeriti identitet osobe koja ulazi u školsku ustanovu uvidom u osobnu iskaznicu ili drugi odgovarajući dokument s fotografijom osobe. Osobi koja to odbije neće se dopustiti ulazak u školsku ustanovu.

Svi posjetitelji koji nisu radnici ili učenici školske ustanove moraju biti evidentirani i u pratnji radnika školske ustanove upućeni na dogovoreno mjesto i ispraćeni iz školske ustanove.

Radnik radi zaštite sigurnosti, može izvršiti sigurnosne preglede:

- učenika i njihovih predmeta (odjeća, torba i dr.)
- drugih osoba koje ulaze u školsku ustanovu i njihovih predmeta (torbe i dr.).

Sigurnosni pregled učenika i njihovih predmeta mogu provoditi i odgojno-obrazovni radnici tijekom održavanja nastave. Osobama koje ne dopuštaju obavljanje pregleda neće se dopustiti ulazak u školsku ustanovu. U slučaju uočavanja neuobičajenog ponašanja osoba u prostorima školske ustanove, dežurni radnici dužni su o tome odmah obavijestiti ravnatelja ili stručnog suradnika. Ulazna vrata škole zaključavaju se u 7:55h. Učenici i učitelji stoga trebaju ući u školu do tog dogovorenog vremena. Ostale osobe mogu ulaziti u školu jedino uz prethodnu najavu upravi škole, suradnicima, razrednicima, predmetnim ili dežurnim nastavnicima. Djelatnik, dežurni učitelj ili razrednik dočeka ih na ulazu i isprati pri izlasku iz škole. Razrednik ili radnik na ulazu je obavezan pričekati roditelja koji dolazi na individualni razgovor i ispratiti ga iz škole nakon obavljenog razgovora. U slučaju održavanja roditeljskog sastanka, razrednik prisutne roditelje dočekuje na ulazu školske ustanove i vodi do učionice, a nakon završetka roditeljskog sastanka razrednik prati roditelje do izlaza. Učenicima nije dozvoljen izlazak iz škole tijekom odmora, kao ni nakon nastave TZK. Učionice se prije početka nastave, tijekom odmora i nakon nastave

zaključavaju.

Članak 12.

5. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA ODRASLE OSOBE U ŠKOLI (UČITELJA, RODITELJA, DRUGIH ZAPOSLENIKA ŠKOLE I NEPOZNATIH OSOBA) PREMA UČENIKU

U slučaju da je učenik doživio nasilje ili prijetnju nasiljem od odrasle osobe u školi, djelatnici Škole koji su prisutni ili se nalaze u blizini će:

- odmah pokušati prekinuti nasilno postupanje prema učeniku i bez odlaganja obavijestiti ravnatelja, stručnog suradnika i razrednika učenika;
- stručni suradnik će razgovarati s učenikom s ciljem normalizacije njegovih osjećaja i moguće traumatizacije te sprečavanja mogućih negativnih dugoročnih posljedica tog događaja na njegovo mentalno zdravlje, a odmah potom obavijestiti roditelja o događaju i po potrebi ga pozvati na razgovor u Školu te usmjeriti na dobivanje stručne podrške u Školi ili izvan nje;
- provjeriti postoje li kod učenika ozljede ili sumnja na iste te u tom slučaju usmjeriti roditelje na liječnički pregled, a ukoliko je roditelj iz opravdanog razloga spriječen u tom trenutku doći po učenika, na liječnički pregled odlazi u pratnji dežurnog nastavnika koji je s učenikom sve dok po njega ne dođe roditelj;
- ravnatelj i stručni suradnik će odmah nakon zbrinjavanja učenika obaviti razgovor s djelatnikom Škole i zatražiti njegovo pisano očitovanje o događaju te će, nakon utvrđivanja svih okolnosti i važnih parametara koji se tiču nasilnog ponašanja djelatnika Škole prema učeniku, ravnatelj donijeti procjenu o eventualnoj obvezi sankcioniranja djelatnika Škole;
- o svemu izvijestiti Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, nadležnu policijsku postaju i liječnicu školske medicine.

IV. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU ZANEMARIVANJA UČENIKA, SAZNANJA ILI SUMNJE O NASILJU U OBITELJI

Članak 13.

1. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU ZANEMARIVANJA UČENIKA

Sukladno članku 136. *Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* (Sabor RH, NN 64/20), *Obiteljskom zakonu* (NN 103/15, 98/19, 64/20, 151/22, 155/23, 156/23), članku 14. *Pravilnika o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnim i srednjim školama* (NN 82/19, 43/20 i 100/21), članku 4. *Pravilnika o kriterijima za izricanje pedagoških mjera* (NN, br. 94/15, 3/17) i *Statutu Osnovne škole Molve*, cilj postupanja Osnovne škole Molve je poduzimanje mjera radi prepoznavanja i prijavljivanja zanemarivanja učenika od strane roditelja.

Obveze roditelja su:

- brinuti o redovitom obveznom školovanju učenika;
- redovito se odazivati sastancima koji su u vezi s odgojem i obrazovanjem učenika, odnosno redovito dolaziti na roditeljske sastanke i individualne informativne razgovore s razrednikom;
- pravovremeno obavijestiti razrednika o razlogu izostanka učenika prvi dan nakon izostanka;
- opravdavati izostanak učenika, osobno ili pisanim putem (ispričnicom roditelja ili skrbnika dan nakon povratka učenika za izostanak do tri radna dana, odnosno liječničkom potvrdom ili potvrdom nadležne institucije, ustanove ili druge nadležne fizičke ili pravne osobe u roku od pet dana za izostanak zbog zdravstvenih razloga dulji od tri radna dana uzastopno.

S obzirom na poslove razrednika koji su uređeni *Zakonom o odgoju i obrazovanju* te *Statutom* Škole, razrednik kroz komunikaciju s roditeljima prati redovitost ostvarivanja obveza roditelja.

Ako roditelj zanemaruje svoje obveze, Škola mu je dužna uputiti pisani poziv za razgovor s razrednikom i stručnim suradnicima Škole.

Ako roditelj učestalo zanemaruje navedene obveze, razrednik je dužan o tome obavijestiti stručnog suradnika koji će o neispunjavanju roditeljskih obveza obavijestiti ravnatelja Škole i nadležni zavod za socijalni rad, a koji je dužan povratno izvijestiti Školu o poduzetim mjerama.

Članak 14.

2. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA U OBITELJI

Sukladno *Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji* (Vlada RH, 2019), cilj postupanja odgojno-obrazovnih ustanova je senzibiliziranje djelatnika odgojno-obrazovnih ustanova za pojave nasilja u obitelji koje doživljavaju djeca i učenici, te poduzimanje mjera radi prepoznavanja i prijavljivanja nasilja te pružanja zaštite učeniku žrtvi nasilja u obitelji.

U slučaju saznanja ili sumnje o počinjenom nasilju bilo koje vrste nad učenikom, odnosno o svjedočenju učenika o nasilju u obitelji, djelatnici Škole dužni su odmah o tome izvijestiti ravnatelja i stručnog suradnika Škole koji će:

- ukoliko je dijete povrijeđeno u mjeri koja zahtijeva liječničku intervenciju ili pregled ili se prema okolnostima slučaja može razumno pretpostaviti ili posumnjati da su takva intervencija ili pregled potrebni, odmah pozvati službu hitne liječničke pomoći ili na najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju djeteta, prepratiti ili osigurati pratnju djeteta od strane stručne osobe, te sačekati liječnikovu preporuku o daljnjem postupanju i dolazak djetetovih roditelja ili skrbnika.
- žurno i bez odgode prijaviti sumnju ili saznanja o nasilju nadležnoj policijskoj postaji, nadležnom zavodu za socijalni rad, Upravnom odjelu za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine, Ministarstvu znanosti i obrazovanja i liječnici školske medicine radi poduzimanja mjera za zaštitu učenika;
- kroz razgovor pružiti pomoć učeniku u skladu sa svojim kompetencijama, po potrebi osigurati pružanje zdravstvene zaštite;
- nadležnim tijelima i ustanovama dati sve relevantne informacije o saznanju ili sumnji na nasilje u obitelji, ponašanju učenika u školi, suradnji roditelja/skrbnika sa Školom;
- o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima izraditi službenu bilješku koju će na zahtjev dostaviti drugim tijelima.

V. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SAZNAJNA ILI SUMNJE NA SEKSUALNO NASILJE

Članak 15.

Sukladno *Protokolu o postupanju u slučaju seksualnog nasilja* (Vlada RH, Ured za ravnopravnost spolova, 2023.), cilj postupanja Škole je skrbiti o ostvarivanju prava učenika u slučajevima svih oblika nasilja, senzibilizirati se na pojavu seksualnog nasilja koje doživljavaju maloljetne osobe te poduzeti odgovarajuće mjere radi otkrivanja i prijavljivanja djela seksualnog nasilja relevantnim institucijama koje pružaju pomoć žrtvama seksualnog nasilja. U slučaju kada je seksualno nasilje sastavni dio obiteljskog nasilja, Škola postupa po *Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji, Obiteljskom zakonu, Kaznenom zakonu, Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, Pravilniku o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima* te *Protokolu o postupanju u slučaju seksualnog nasilja*.

Oblici seksualnog nasilja mogu se navoditi prema različitim klasifikacijama i kriterijima.

Klasifikacije koje pomažu razumijevanju oblika seksualnog nasilja, najčešće uključuju sljedeće četiri osnovne kategorije (Svjetska zdravstvena organizacija, 2002.; Agencija UN-a za zaštitu izbjeglica, 2020.):

Seksualno (spolno) uznemiravanje – odnosi se na neželjena seksualna ponašanja, koja ne uključuju nužno fizički dodir, a koja osobu dovode u neugodan i ponižavajući položaj i/ili izazivaju osjećaj srama. Uključuje različita ponašanja, verbalna, neverbalna i/ili fizička, u 6 rasponu od neželjenih seksualnih komentara, opaski o tijelu, izgledu i seksualnosti, preko neželjenih prijedloga seksualne prirode i neprikladne seksualne pažnje, do neželjenih fizičkih dodira (isključeni dodiri po intimnim dijelovima tijela).

Seksualno zlostavljanje – odnosi se na neželjena seksualna ponašanja, za koja osoba nije dala pristanak, a uključuje različite oblike seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja, uključujući i ponašanja utemeljena na zlouporabi ranjivog položaja, povjerenja, razlike u moći. Primjeri takvih oblika seksualnog nasilja su dodirivanje po intimnim dijelovima tijela, upoznavanje djece s pornografijom, zlouporaba snimki spolno eksplicitnog sadržaja, prisiljavanje žrtve da gleda dok počinitelj masturbira.

Silovanje – odnosi se na vaginalnu, analnu i/ili oralnu penetraciju žrtve penisom, drugim dijelovima tijela i/ili objektima. S obzirom na počinitelja možemo razlikovati silovanje kao sastavni dio nasilja u obitelji (silovanje u braku, seksualno nasilje nad djecom), silovanje u vezama/“na spoju“, silovanje od strane nepoznate osobe, grupno silovanje, silovanje u oružanim sukobima i ratu.

Ostali oblici – odnose se na različite oblike seksualnog nasilja kao što su prisilni dječji brakovi, prisilan pobačaj i/ili prisilna trudnoća, trgovanje ženama i djevojčicama radi prisilne prostitucije i/ili pornografije, te sustavno seksualno nasilje u oružanim konfliktima. Osim navedenih oblika u seksualno nasilje se ubrajaju i tradicionalne štetne prakse (poput sakaćenja ženskih spolnih organa) i kazne za rodnu transgresiju.

Škola će educirati svoje djelatnice i djelatnike o seksualnom nasilju koje doživljavaju djeca te poduzeti odgovarajuće mjere radi otkrivanja i prijavljivanja djela seksualnog nasilja relevantnim institucijama, upućivanja žrtava službama koje pružaju pomoć i podršku te sukladno internim aktima poduzeti mjere prema počinitelju, ukoliko se radi o djelatniku/ci ustanove.

Članak 16.

1. POSTUPANJE U SLUČAJU SEKSUALNOG NASILJA NAD DJETETOM:

- odmah poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine aktualno nasilno ponašanje prema djetetu;
- na smiren način saslušati dijete žrtvu nasilja, po mogućnosti od strane stručne osobe te pružiti pomoć i potporu djetetu;
- voditi računa da se razgovor s djetetom vodi u uvjetima i na način prilagođen djetetu, da se dijete ne ispituje i da mu se ne postavljaju sugestivna pitanja, već na smiren način dopustiti djetetu da samostalno opiše događaj na način i u opsegu kako to samo želi;
- obveza je osobe koja vodi razgovor upoznati dijete, na djetetu razumljiv način, s daljnjim postupanjem, osobito o tome da je dužna prijaviti nasilje nadležnim tijelima i o daljnjim očekivanim procedurama;
- ustanova vodi računa da se dijete o događaju ne izjašnjava više puta (po mogućnosti

ograničiti razgovor na jedan);

- odmah po primanju informacije iz koje proizlazi sumnja da je dijete doživjelo seksualno nasilje, ravnatelj ustanove/odgovorna osoba, odnosno svaka druga osoba koja ima bilo kakvih saznanja o počinjenom seksualnom nasilju prema djetetu bez odgode prijavljuje sumnju o postojanju kaznenoga ili prekršajnog djela policiji ili državnom odvjetniku te Zavodu za socijalni rad. Ukoliko je počinitelj djelatnik/ca ustanove, uz prethodno navedeno, poduzima mjere sukladno disciplinskoj odgovornosti počinitelja;
- poduzeti žurne mjere za sigurnost i zaštitu djeteta i obavijestiti roditelje/skrbnika/osobu kojoj je povjerena skrb o djetetu, odnosno Zavod ako postoji sumnja da se nasilje dogodilo u obitelji;
- ukoliko je djetetu potrebna žurna liječnička intervencija ili pregled odmah pozvati službu hitne medicinske pomoći ili na najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju djeteta, otpratiti ili osigurati pratnju djeteta od strane stručne osobe liječniku/ci te sačekati liječničku preporuku o daljnjem postupanju;
- u slučaju ako su roditelji/skrbnici nedostupni, ne žele se odazvati ili postoji sumnja na zlostavljanje od strane istih, u suradnji s policijom obavijestiti Zavod za socijalni rad kako bi se osigurala prisutnost stručnog radnika/ce Zavoda pri razgovoru policijskog službenika s djetetom, odnosno ukoliko se ista ne može osigurati, prisutnost stručnog radnika/ce odgojno-obrazovne i druge ustanove koja skrbi o djeci;
- dijete žrtvu i osobe koje skrbe o djetetu upoznati o mogućnostima izvaninstitucionalne ili institucionalne pomoći i potpore djetetu;
- poduzeti mjere za zaštitu privatnosti djeteta žrtve;
- ako je počinitelj seksualnog nasilja djelatnik/ca ustanove, čelnik/ca ustanove dužan/na je poduzeti mjere zaštite djeteta žrtve i druge djece od kontakta s počiniteljem, preispitivanje radno-pravne i etičke odgovornosti počinitelja te ukoliko se utvrdi odgovornost, odrediti disciplinsku kaznu;
- u slučaju vršnjačkog seksualnog nasilja dodatno:
 - od strane stručne osobe obaviti razgovor s djetetom koje je počinilo nasilje, ukazati djetetu na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja. Tijekom razgovora posebno obratiti pozornost iznosi li dijete neke okolnosti koje bi ukazivale da je dijete žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje, u kojem slučaju će se odmah izvijestiti Zavod,

- pozvati roditelje/skrbnike ili druge osobe koje skrbe o djetetu koje je počinilo nasilje, upoznati ih s događajem, kao i s neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih s ciljem promjene takvog ponašanja djeteta, te ih pozvati na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć,
- dijete na njemu razumljiv i prilagođen način i osobe koje skrbe o djetetu obavijestiti o obvezi prijave nadležnom područnom uredu Zavoda, policiji ili nadležnom državnom odvjetništvu te očekivanim procedurama,
- poduzeti mjere za zaštitu privatnosti djece,
- poduzeti mjere za sustavnu i kontinuiranu prevenciju nasilja;
- u slučaju nasilnog postupanja koje je izazvalo ili može izazvati visoku razinu uznemirenosti i stresa kod druge djece ustanova će zatražiti odgovarajuću stručnu psihološku ili socijalno/pedagoško/psihološku pomoć;
- o svim poduzetim aktivnostima i mjerama radi zaštite djece te svojim opažanjima djelatnici ustanova dužni su voditi službene bilješke koje predaju čelniku ustanove, a na zahtjev dostaviti i drugim nadležnim tijelima (policija, državno odvjetništvo sud, Zavod);
- o postupanju povodom prijave sumnje na seksualno nasilje nad djetetom ustanova je dužna najkasnije u roku od 7 dana, obavijestiti:
 - a) nadležno ministarstvo
 - b) pravobraniteljicu za djecu
 - c) pravobraniteljicu za osobe s invaliditetom ukoliko dijete ima teškoće u razvoju
 - d) nadležnog liječnika/cu školske i adolescentne medicine i nadležnog liječnika primarne zdravstvene zaštite (liječnik opće medicine/pedijatar).

VI. SMJERNICE O POSTUPANJU U SLUČAJEVIMA ELEKTRONIČKOG

NASILJA

Članak 17.

NASTAVNICI	1. Ako se utvrdi sumnja na elektroničko nasilje, zajedno sa stručnim suradnicima škole obaviti zasebne razgovore s djetetom – žrtvom elektroničkog nasilja, s djetetom – počiniteljem elektroničkog nasilja te s djecom – svjedocima ili promatračima elektroničkog nasilja.	Odmah po saznanju
	2. Pozvati roditelje djece uključene u elektroničko nasilje na individualne i grupne razgovore.	U najkraćem mogućem roku
	3. Održati sastanak sa stručnim suradnicima u školi i raspraviti o rješenju i daljnjem postupanju. Donijeti odluku o izricanju pedagoških mjera u skladu sa Statutom škole.	U najkraćem mogućem roku
	4. Održati zajednički sastanak s djetetom – počiniteljem elektroničkog nasilja, roditeljem i stručnim djelatnicima škole s ciljem definiranja individualnog plana postupanja prema djetetu.	U najkraćem mogućem roku
STRUČNI SURADNICI U OBRAZOVNIM USTANOVAMA	1. Zajedno s nastavnim osobljem škole škole obaviti razgovor s djetetom – žrtvom elektroničkog nasilja.	Odmah po saznanju
	2. Zajedno s nastavnim osobljem škole obaviti razgovor s djetetom – počiniteljem elektroničkog nasilja.	Odmah po saznanju
	3. Zajedno s nastavnim osobljem škole obaviti razgovor s djecom – svjedocima ili promatračima elektroničkog nasilja.	Odmah po saznanju
	4. Održati zajednički sastanak s djetetom – počiniteljem elektroničkog nasilja, roditeljem i stručnim djelatnicima škole s ciljem definiranja individualnog plana postupanja prema djetetu. Održati zajednički sastanak s djetetom, roditeljem i nastavnim osobljem škole s ciljem definiranja individualnog plana postupanja prema djetetu, informiranja o potrebi poduzimanja mjera u skladu	U najkraćem mogućem roku

<p style="text-align: center;">STRUČNI SURADNICI U OBRAZOVNIM USTANOVAMA</p>	<p>sa Statutom šk., zakonom i drugim propisanim pravilima.</p>	
	<p>5. Održati sastanak s nastavnim osobljem škole i raspraviti o rješenju i daljnjem postupanju. Donijeti odluku o izricanju pedagoških mjera u skladu sa Statutom škole, zakonom i drugim propisanim pravilima te obavijestiti nadležne institucije.</p>	<p>Odmah po saznanju</p>
	<p>6. Prijava nasilja policiji</p>	<p>Odmah po saznanju</p>
	<p>7. Prijava nasilja nadležnom centru za socijalnu skrb.</p>	<p>Odmah po saznanju</p>
	<p>8. Utvrditi uzroke/povod nasilnog ponašanja i djelovati na slabljenje rizičnih i jačanje zaštitnih čimbenika.</p>	<p>U najkraćem mogućem roku</p>
	<p>9. Osiguravanje potrebne psihosocijalne pomoći i podrške djeci uključenoj u elektroničko nasilje ili unutar škole ili pružanjem informacija o dostupnim organizacijama i institucijama koje navedeno pružaju.</p>	<p>U najkraćem mogućem roku</p>
	<p>10. Osigurati potrebnu pomoć i podršku roditeljima u razvoju roditeljskih kompetencija ili unutar škole ili pružanjem informacija o dostupnim organizacijama i institucijama koje navedeno pružaju.</p>	<p>U najkraćem mogućem roku</p>
	<p>11. Osigurati redovitu međuresornu suradnju usmjerenu na reduciranje rizičnih i jačanje zaštitnih čimbenika pozitivnog i prosocijalnog ponašanja u užem i širem školskom okruženju.</p>	<p>Kontinuirano</p>
	<p>12. O svakoj zaprimljenoj prijavi, odnosno obavijesti o nasilju među djecom i mladima voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka, te evidentirati i bilježiti svako postupanje.</p>	<p>Kontinuirano</p>
	<p>13. Praćenje osiguravanja pomoći i podrške djeci žrtvama i počiniteljima nasilja.</p>	<p>Kontinuirano</p>

VII. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SUMNJE NA SUICIDALNE SKLONOSTI I POVEZANA RIZIČNA PONAŠANJA

Članak 18.

Krizni događaj je iznenadan i/ili rijedak događaj koji djeluje izrazito uznemirujuće ili stresno na većinu ljudi. Uključuje mogući ili stvarni gubitak osoba, stvari ili vrijednosti važnih za pojedinca, odnosno skupinu. Ljudi imaju osjećaj da ga ne mogu sami savladati (ili izaći iz krize) koristeći uobičajene mehanizme suočavanja. Može imati učinak na pojedinca, skupine ili čitave organizacije i zajednice.

Kriza je psihičko stanje uzrokovano nekim kriznim događajem i manifestira se kroz reakcije koje se mogu javiti neposredno, tijekom samog događaja, ali i kao odgođene reakcije na taj događaj. Kriza se odnosi na vrijeme koje uključuje sam krizni događaj i razdoblje reakcija nakon njega. U kriznoj situaciji javlja se osjećaj gubitka kontrole, preplavljenost osjećajima i misaona smušenost. Unutarnja ravnoteža je narušena i osjećaj ranjivosti izrazito je snažan.

U dosadašnjem radu vidjeli smo da izravne žrtve traumatskog događaja, ali i ljudi koji mu nisu bili izravno izloženi, već su u njega bili uključeni kao opažači ili pomagači, često bivaju traumatizirani tim događajem te počinju pokazivati znakove posttraumatskog stresa. Pritom često ostaju bez prikladne i pravodobne podrške i pomoći.

Psihološka krizna intervencija predstavlja psihološku prvu pomoć i cilj joj je stabilizirati kognitivne i emocionalne procese kod ljudi koji su bili izravno ili neizravno izloženi kriznom događaju. Time se smanjuje učestalost pojave dugoročnih negativnih učinaka tog događaja na pogođene osobe i na zajednicu u kojoj se nalaze. Psihološka krizna intervencija NIJE psihoterapija, već preventivni postupak u cilju sprječavanja dugoročnih posljedica kriznog događaja.

Članak 19.

1. KADA POZVATI TIM ZA PSIHOLOŠKE KRIZNE INTERVENCIJE?

Ako se u vašoj ustanovi dogodio neuobičajeno težak događaj, kao što je:

- događaj u kojem je netko ozbiljno ozlijeđen ili ugrožen (na primjer: kad dijete ili djelatnik ustanove doživi ranjavanje, silovanje, talačku krizu, pokušaj ubojstva ili samoubojstva...)

- stradavanje sa smrtnim posljedicama (na primjer: samoubojstvo, ubojstvo, utapanje, prometna nesreća, nesretni slučaj),
- katastrofa u kojoj je došlo do većih šteta i/ili ljudskih gubitaka (na primjer: poplava, požar).

Nakon ovakvih događaja javljaju se traumatske reakcije kao na primjer: vrlo intenzivan strah, bespomoćnost, tjeskoba, ljutnja, nemogućnost koncentracije na posao, učenje ili igru, zaboravljanje, razdražljivost, smušenost, poremećaji apetita, spavanja, noćne more, glavobolje, grč u želucu, teškoće s disanjem i drugo). S ovakvim reakcijama ljudi se teško nose što ozbiljno narušava njihovo uobičajeno funkcioniranje.

Nasilje prema samom sebi može se manifestirati kao:

1. **Samoozljeđivanje** (vlastitim ponašanjem uzrokovana bol i ozljeda pri čemu se osoba nije namjeravala dovesti do vlastite smrti, može rezultirati lakšim i težim ozljedama)
2. **Planiranje ili razmišljanje o suicidu** (mogu se kretati od razrađivanja ozbiljnih planova do nesistematiziranih misli)
3. **Pokušaj suicida** (vlastito destruktivno ponašanje bez smrtnog ishoda, ali s dokazom o posrednoj ili neposrednoj želji i namjeri da se skonča vlastiti život)
4. **Suicid** (vlastito destruktivno ponašanje sa smrtnim ishodom)

Stručni suradnici samostalno ili u suradnji s vanjskim stručnjacima periodično organiziraju predavanje o suicidu za Učiteljsko vijeće: rizičnim ponašanjima koja mogu biti povezana sa suicidom, karakteristikama učenika koji su u povećanom riziku te o rizičnim i zaštitnim faktorima. Nakon što su svi djelatnici Škole educirani i upoznati sa specifičnostima suicidalnosti kod adolescenata, osposobljeni su sudjelovati u ranom prepoznavanju rizičnih učenika, najčešće na temelju promjena u njihovom ponašanju.

Članak 20.

2. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SAMOOZLJEĐIVANJA

U slučaju samoozljeđivanja učenika, djelatnik Škole koji primijeti znakove samoozljeđivanja (rezove, rane, ožiljke) ili dobije informaciju o postojanju samoozljeđivanja kod učenika, o tome je dužan odmah izvijestiti stručne suradnike i ravnatelja Škole koji će:

- obaviti informativni i savjetodavni razgovor s učenikom koji se samoozljeđuje i pružiti

pomoć u skladu sa svojim kompetencijama, po potrebi osigurati pružanje zdravstvene zaštite;

- žurno i bez odgode obavijestiti roditelje/skrbnike o samoozljeđivanju i uputiti ih na pregled liječnici školske medicine te na obvezu naručivanja na pregled u institucijama pružateljima zdravstvene zaštite i podrške (Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba i Obiteljski centar Koprivnica);
- u roku od 7 do 10 dana od razgovora u Školi, roditelj/skrbnik dužan je obavijestiti Školu o dobivenom terminu pregleda u instituciji pružatelju zdravstvene zaštite i podrške, a u slučaju da to ne učini, Škola će obavijestiti nadležni zavod za socijalni rad, istovremeno dajući informacije o ponašanju učenika u školi i suradnji roditelja/skrbnika sa Školom;
- o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima izraditi službenu bilješku koju će na zahtjev dostaviti drugim tijelima.

Članak 21.

3. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SUICIDALNIH MISLI, NAMJERA, POKUŠAJA SUICIDA ILI SUMNJE NA SUICID

Djelatnik Škole koji primijeti rizična ponašanja učenika koja mogu biti povezana sa suicidom ili dobije informaciju o postojanju istih kod učenika, o tome je dužan odmah izvijestiti stručne suradnike i ravnatelja Škole.

Djelatnik Škole reagira na svako učenikovo izražavanje suicidalnih misli i/ili namjera i/ili ranijih suicidalnih pokušaja koje može izraziti verbalno (kao izoliranu izjavu ili razgovor), pisano (u školskim zadaćama, na vlastitim društvenim mrežama) ili kreativno (kroz crtež ili drugu likovnu aktivnost). Djelatnik Škole u tim situacijama ne procjenjuje o ozbiljnosti i istinitosti učenikovih namjera, već o tome odmah obavještava stručne suradnike (pedagoga/psihologa) i ravnatelja koji će:

- obaviti informativni i savjetodavni razgovor s učenikom koji je na neki način izrazio postojanje suicidalnih misli i/ili namjera i/ili ranijih suicidalnih pokušaja, a u kojem neće nastojati procijeniti istinitost i ozbiljnost istoga;
- učenika upoznati s obvezom informiranja roditelja i nadležnih institucija s obzirom na težinu njegove izjave, čak i u slučaju učenikovog mogućeg ublažavanja iste izjave ili objašnjavanja u kontekstu šale, kolokvijalnog izražavanja ili komunikacijskog stila;
- žurno i bez odgode obavijestiti roditelje/skrbnike o informacijama koje su dobili od učenika i/ili djelatnika Škole te ih savjetovati o institucijama pružateljima zdravstvene zaštite i

podrške;

- o svemu obavijestiti nadležni zavod za socijalni rad, policijsku postaju, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine, Ministarstvo znanosti i obrazovanja i liječnicu školske medicine;
- o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima izraditi službenu bilješku koju će na zahtjev dostaviti drugim tijelima.

Članak 22.

4. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SUICIDA

U slučaju saznanja o počinjenom suicidu učenika Škole, djelatnici Škole dužni su odmah o tome izvijestiti ravnatelja i stručnog suradnika Škole. Ravnatelj i stručni suradnik utvrđuju potrebu za kriznom intervencijom te u tu svrhu aktiviraju Tim za psihološke krizne intervencije i dostavljaju osnovne podatke o kriznom događaju:

- a) Što se dogodilo?
- b) Kada se dogodilo?
- c) Gdje se dogodilo?
- d) Broj ljudi uključenih u događaj?
- e) Tko je bio izravno i neizravno uključen u događaj?
- f) U kakvom su stanju, kako reaguju, gdje se nalaze ti ljudi?
- g) Je li neka od hitnih službi već intervenirala (policija, hitna medicinska pomoć)?
- h) Je li u ustanovi već nešto učinjeno radi ublažavanja psiholoških posljedica događaja?

Ravnatelj Škole informira o kriznom događaju i podnosi zahtjev za pokretanje krizne intervencije Ministarstvu znanosti i obrazovanja na e-poštu: krizne-intervencije@mzo.hr ili na broj telefona: 01 4594 461 (Uprava za standard, strategije i posebne programe).

Prije dolaska Tima za psihološke krizne intervencije, stručni suradnik i ravnatelj ulazi u razred učenika koji je počinio suicid te potiče komunikaciju o kriznom događaju i njegovim posljedicama na psihičko stanje svih učenika u razredu. Stručni suradnik individualno ili grupno razgovara sa svim učenicima kod kojih se primijeti izostanak socio-emocionalnih vještina za nošenje s nesretnim događajem.

Članak 23.

5. OSTALE SMJERNICE ZA POSTUPANJE U SLUČAJEVIMA UGROZE S NEŽELJENIM POSLJEDICAMA

- Intervenciju zatražiti odmah u svim situacijama izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost učenika ili zaposlenika školske ustanove.
- Hitnu intervenciju policije odgovorna osoba/djelatnik školske ustanove inicira pozivom na broj „192“.
- U slučajevima prijetnje samoozljeđivanjem zatražiti intervenciju policije i hitne medicinske službe, uz dostavu pismene obavijesti nadležnom područnom uredu Zavoda za socijalni rad.
- Učenika koji je zatečen u činjenju kaznenog djela ili pod okolnostima koje upućuju da je počinio kazneno djelo u okruženju školske ustanove, djelatnici školske ustanove smiju i trebaju zadržati do dolaska policije (sukladno čl. 106. Zakona o kaznenom postupku).
- U slučaju sumnje na počinjenje kažnjive radnje djelatnici školske ustanove sačuvat će i osigurati tragove/dokaze koji se nalaze kod učenika ili u školskoj ustanovi do dolaska policije kako se isti ne bi uništili, izmijenili ili bili odneseni.
- Odgojno-obrazovni radnici dužni su policiji prijaviti saznanja iz kojih proizlazi sumnja da je na štetu djeteta u školskoj ustanovi ili van nje od strane druge djece ili odraslih osoba počinjeno kažnjivo djelo.
- Odgovorne osobe školske ustanove surađuju s policijom tijekom kriminalističkog istraživanja i na zahtjev policije dužne su ustupiti dokumentaciju od značaja za provedbu izvida uz naknadno poštivanje zakonskih odredbi o tajnosti izvida (kao tajnu čuvati činjenice ili podatke koje su saznali tijekom postupanja policije).
- U slučaju prijave koja zahtijeva žurno postupanje policije potrebno je osigurati dostupnost stručnog osoblja koje raspolaže saznanjima o događaju i učeniku.
- U slučaju da odgovorne osobe školske ustanove ne mogu procijeniti ima li ugrožavajuće ponašanje učenika obilježja kažnjive radnje, potrebno je ostvariti komunikaciju s nadležnom policijskom postajom unutar ranije uspostavljene međuresorne suradnje (lokalni timovi) ili telefonski kontaktirati policiju pozivom na broj 192.

- Informacije o međuvršnjačkom nasilju učenika potrebno je prijaviti sukladno Pravilniku o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava i Protokolu o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima prijaviti nadležnim tijelima.
- Informacije o međuvršnjačkom nasilju kazneno neodgovorne djece (osim ako se radi o ponašanju koje izravno ugrožava život, tijelo ili sigurnost drugih osoba), kao i informacije o sukobima učenika koji nemaju težinu kažnjive radnje, nije potrebno dostavljati policiji, već primarno nadležnom područnom uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad, uz istovremeno razmatranje potrebe poduzimanja primjerenih pedagoških mjera.
- U slučaju saznanja o nezakonitim i potencijalno rizičnim objavama učenika na društvenim mrežama potrebno je sačuvati (kopirati, snimiti, fotografirati ili na drugi način fiksirati) poveznicu na web mjesto ili profil, kao i samu objavu, te odmah obavijestiti nadležnu policijsku postaju.
- Nezakonite objave su svi sadržaji koji prikazuju djecu mlađu od 18 godina u seksualno eksplicitnom ponašanju ili online komunikacija kojom se djecu vrbuje, potiče na štetna ponašanja, objave kojima se narušava privatnost djeteta, a što kod djeteta izazove uznemirenost, porugu vršnjaka ili na koji drugi način ugrozi dobrobit djeteta.
- Potencijalno rizične objave su sadržaji koji ukazuju na potencijalno opasna i ugrožavajuća ponašanja djece mlađe od 18 godina (npr. fotografije ili video materijal na kojima su prikazana djeca koja posjeduju ili koriste vatreno ili druge vrste oružja).
- Policija nema ovlast ukloniti neprimjerene ili nezakonite sadržaje, ali većina društvenih mreža ima mehanizme prijave nezakonitog ili neprimjerenog sadržaja koji korisnici i sami mogu online prijaviti.
- Više informacija o postupanjima u slučaju online zlostavljanja dostupno je na poveznici <https://mup.gov.hr/online-prijave/online-prijava-zlostavljanja-djeteta-red-button/281667>
- U slučajevima potrebe da se u rješavanju konkretnog problema djeteta/učenika neposredno razmijene međuresorna saznanja o potrebnim ili poduzetim mjerama te usuglase i dogovore daljnja postupanja, predstavnici školske ustanove mogu zatražiti, odnosno odazvati se pozivu na koordinacijski sastanak s predstavnicima policije i drugih

relevantnih dionika.

- Policija će vezano uz svaku dojavu/prijavu sumnje na počinjenje kažnjive radnje provesti kriminalističko istraživanje o čijem će ishodu izvijestiti nadležno državno odvjetništvo, područni ured Hrvatskoga zavoda za socijalni rad, a u iznimnim situacijama u kojima su ispunjeni zakonski uvjeti uhititi maloljetnog počinitelja kaznenog djela.
- U svim navedenim situacijama nužno je da ravnatelj školske ustanove odmah obavijesti roditelje (skrbnike) maloljetnih učenika sudionika i potencijalnih sudionika, te im ponudi da odmah dođu u školsku ustanovu na razgovor. Izuzetak su ugroze u kojima je roditelj (skrbnik) sudionik ugroze ili se sumnja da je sudionik, pri čemu kako postupiti u odnosu na roditelja ravnatelj treba dogovoriti s policijom. O navedenim događajima ravnatelj je dužan izvijestiti i Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

Članak 24.

6. POSTUPANJE SA SVIM UČENICIMA UKLJUČUJUĆI UČENIKE KOJI NISU SUDIONICI I NA KOJE SE NE SUMNJA DA SU SUDIONICI U SLUČAJEVIMA UGROZE ILI SUMNJE NA UGROZU S NEŽELJENIM POSLJEDICAMA U ŠKOLSKOM OKRUŽENJU (UKLJUČUJUĆI SAMOOZLJEĐIVANJE I MEĐUVRŠNJAČKO NASILJE I NEPRIMJEREN ONLINE SADRŽAJ)

Odmah je nužno organizirati sljedeće:

- U zbornici, odnosno na razini uprave, nužno je usuglasiti način postupanja i dogovoriti jednoobrazne informacije koje će svi nastavnici prenijeti svim učenicima i roditeljima, uz čuvanje anonimnosti sudionika i potencijalnih sudionika.
- Ako je ikako moguće, nužno je izostaviti podatak o kojem razredu se radi te sve druge informacije koje mogu ukazivati na identitet sudionika.
- Učitelji, nastavnici ili stručni suradnici trebaju svim učenicima odmah pružiti osnovne informacije/činjenice o događaju, uz čuvanje anonimnosti sudionika i potencijalnih sudionika. Za navedeno je nužno izdvojiti primjereno vrijeme tijekom nastave.
- Odmah na početku potrebno je ustvrditi da škola poduzima sve da učenici budu sigurni, te kada je god moguće ustvrditi da su učenici sigurni i zaštićeni. Uznemirujuće sadržaje potrebno je koliko je god moguće postepeno uvoditi u razgovor.
- Razgovor s učenicima potrebno je osloboditi osobne patnje i osobnog nepovoljnog iskustva sudionika i potencijalnih sudionika, njihovih obitelji i bliskih osoba, a posebno na način da se pričaju emocionalno obojena svjedočanstava direktnih i indirektnih sudionika.

- S učenicima treba razgovarati na način pružanja mogućnost da iskažu što su sve već saznali (ako jesu) i na koje načine su zaprimili informacije, što ih je posebno zastrašilo, zabrinulo ili rastužilo, koja razmišljanja i osjećaje je navedeno saznanje kod njih potaknulo.
- Potrebno je jasno osuditi ugrožavajući događaj ili sumnju na događaj te osmisliti i izraditi razredni plan postupanja u slučaju da učenici imaju saznanja o bilo kakvom nasilju ili zabrinjavajućim aktivnostima i dogovorima.
- Po potrebi, ovakve razgovore s učenicima nužno je ponavljati tijekom trajanja ugroze i u razdoblju nakon ugroze, a posebno kod svih novih uznemirujućih otkrića/saznanja vezanih uz ugrozu.
- Učenike je nužno udaljiti i onemogućiti im pristup mjestu/području, predmetima ili drugom sadržaju (uključujući online sadržaj) povezanim s incidentom te svim neugodnim i uznemiravajućim prizorima i predmetima.
- O događaju je nužno na primjeren i umirujući način još isti dan obavijestiti roditelje, navodeći isključivo činjenice uz suhoparan, faktografski izričaj te uz čuvanje anonimnosti sudionika i/ili potencijalnih sudionika.

VIII. EVIDENCIJA ŠKOLE O NASILJU U ŠKOLI

Članak 25.

Protokolom se uvodi Obrazac o prijavi nasilja među djecom i mladima (Prilog 1) koji se koristi u međuresornim postupanjima u području suzbijanja nasilja među djecom i mladima i praćenjima pojave nasilja. Obrazac za prijavu nasilja među djecom i mladima predstavlja informaciju službama/ ustanovama/institucijama o događaju/događajima fizičkog, psihičkog, elektroničkog ili spolnog nasilničkog ponašanja među djecom i mladima temeljem koje se poduzimaju mjere zaštite, pomoći i sprječavanja novih sukoba. Postupanje po saznanjima iz zaprimljenog obrasca je žurno. Obrazac se koristi u međuresornoj razmjeni informacija o nasilničkom događaju i razmjenjuje se između stručnjaka odgojno-obrazovnih ustanova, ustanova socijalne skrbi, zdravstvenih ustanova i policije.

Podatci sadržani u Obrascu predstavljaju profesionalnu tajnu. Obveza je stručnjaka obazrivo postupati s podacima pri čemu je potrebno voditi računa o zaštiti privatnosti i zaštiti identifikacijskih podataka.

Obrazac popunjavaju stručne osobe službe/ustanove/institucije koja je utvrdila/saznala o događaju nasilničkog ponašanja među djecom i mladima. Obrazac se upućuje isključivo sa službenog e-maila ustanove/službe/institucije čime se potvrđuje vjerodostojnost pošiljatelja.

Škola vodi internu evidenciju o svim navedenim vrstama nasilja u obliku službenih bilješki ravnatelja i stručnog suradnika o provedenim razgovorima sa svim dionicima događaja, a uz njih prilaže i sve dopise poslane nadležnim institucijama koje obavještava na sljedeći način:

- U slučaju nasilja među učenicima, Škola obavještava nadležni Zavod za socijalni rad (putem elektroničke pošte i pošte), nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte), Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web aplikacije i pošte) i liječnicu školske medicine (putem pošte).
- U slučaju nasilja učenika prema djelatniku Škole, Škola obavještava nadležni zavod za socijalni rad (putem elektroničke pošte i pošte), nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte), Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web obrasca i pošte) i liječnicu školske medicine (putem pošte).
- U slučaju nasilja odrasle osobe nad odraslom osobom, Škola obavještava nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte), Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web obrasca i pošte) i po potrebi nadležni zavod za socijalni rad (putem elektroničke pošte i pošte).

U slučaju neovlaštenog ulaska u Školu, Škola po potrebi obavještava nadležnu policijsku postaju (telefonskim putem i putem elektroničke pošte).

- U slučaju nasilja djelatnika Škole prema učeniku, Škola obavještava nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte), Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web obrasca i pošte) i liječnicu školske medicine (putem pošte).
- U slučaju zanemarivanja učenika, Škola obavještava nadležni zavod za socijalni rad (putem pošte) i liječnicu školske medicine (putem pošte).
- U slučaju nasilja u obitelji učenika, Škola obavještava nadležni zavod za socijalni rad (putem elektroničke pošte i pošte), nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte), Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine (putem

elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem elektroničke pošte i pošte) i liječnicu školske medicine (putem pošte).

- U slučaju seksualnog nasilja i/ili seksualnog uznemiravanja, Škola obavještava nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte) ili Državno odvjetništvo RH (putem elektroničke pošte i pošte) Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web obrasca i pošte), nadležni zavod za socijalni rad (putem elektroničke pošte i pošte), pravobraniteljicu za djecu (putem elektroničke pošte i pošte) i liječnicu školske medicine (putem pošte).
- U slučaju samoozljeđivanja učenika, Škola obavještava nadležni zavod za socijalni rad (putem pošte) i liječnicu školske medicine (putem pošte).
- U slučaju postojanja suicidalnih misli, namjera i/ili pokušaja suicida kod učenika, Škola obavještava nadležni zavod za socijalni rad (putem elektroničke pošte i pošte), nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte), Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem elektroničke pošte i pošte) i liječnicu školske medicine (putem pošte).
- U slučaju suicida, Škola obavještava Upravni odjel za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem elektroničke pošte i pošte), Tim za psihološke krizne intervencije (putem elektroničke pošte krizne-intervencije@mzo.hr ili telefonskim putem na broj 01/4594-461), nadležni zavod za socijalni rad (putem elektroničke pošte i pošte), nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte) i liječnicu školske medicine (putem pošte).

* Iznimno, u slučaju bilo koje vrste seksualnog zlostavljanja i u slučaju drugih vrsta nasilja koje rezultiraju ozbiljnijim posljedicama po tjelesno i mentalno zdravlje dionika nasilnog događaja, Škola obavještava i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske (putem elektroničke pošte i pošte).

Članak 26.

Škola vodi i posebnu internu evidenciju o sukobima i nasilju u školi u obliku obrasca (Prilog 2) koji je sastavni dio Protokola.

Obrazac evidencije o sukobima i nasilju u školi sadrži:

1. Mjesto događaja
2. Vrijeme/datum događaja
3. Vrstu događaja
4. Sudionike događaja
5. Posljedice događaja
6. Poduzete mjere
7. Osoba koja prijavljuje događaj

Obrazac evidencije o sukobima i nasilju u školi popunjava član Učiteljskog vijeća koji je nazočio ili bio obaviješten o događaju neposredno nakon istog. Ispunjeni obrazac predaje ravnatelju, te je on sastavni dio službenog izvještaja Škole o događaju.

Svaka osoba (učenik, učitelj ili drugi djelatnik škole, odrasla osoba) koja je izazvala sukob ili nasilje popunjava Obrazac za opis događaja (Prilog 3) neposredno nakon događaja te ga predaje ravnatelju ili stručnom suradniku škole. Taj obrazac je sastavni dio izvještaja Škole o događaju.

Obrazac za opis događaja sadrži:

1. Datum
2. Sudionici događaj
3. Mjesto i vrijeme događaja
4. Opis događaja
5. Što mislim o uzrocima događaja
6. Moje mišljenje o poduzetim mjerama
7. Što ću poduzeti nakon događaja
8. Moji prijedlozi

Škola je unutar svog Školskog preventivnog programa obvezna tijekom školske godine provoditi aktivnosti s ciljem prevencije neprihvatljivog ponašanja, sukoba i nasilja. Prema mogućnostima škole, organizirat će se preventivne aktivnosti za učenike, roditelje i djelatnike Osnovne škole Molve.

Prilog 1

Naziv tijela koje dostavlja obavijest

OBRAZAC O PRIJAVI NASILJA MEĐU DJECOM I MLADIMA

1. Ime, prezime i OIB djeteta/djece počinitelja:

2. Ime, prezime OIB i kontakt roditelja/skrbnika djeteta/djece počinitelja:

3. Ime, prezime i OIB djeteta/djece žrtve/žrtava:

4. Ime, prezime, OIB i kontakt roditelja/skrbnika djeteta/djece žrtve/žrtava:

5. Datum počinjenja nasilja: _____

6. Opis događaja i ponašanja sudionika * :

7. Mjesto događaja: _____

8. Dodatni podatci (npr. dijete žrtva/počinitelj s teškoćama u razvoju, nepoznavanje jezika i dr.)

OBAVIJEST DOSTAVITI (označiti primatelja):

- policija - *nadležna PU* _____
- Hrvatski zavod za socijalni rad- *nadležni PU* _____
- škola koju dijete/djeca pohađa/ju _____
- zdravstvena ustanova _____
- Hrvatski zavod za javno zdravstvo (skolska.medicina@hzjz.hr)
- Županijski koordinator** _____

Mjesto i datum: _____

Ime, prezime i potpis ovlaštene osobe: _____

*Nasilništvo podrazumijeva šest činitelja: namjera da se nanese ozljeda ili šteta; intenzitet i trajanje; moć nasilnika; ranjivost žrtve; manjak podrške; posljedice.

Normalni sukob vršnjaka ima sljedeća obilježja: ne postoje elementi navedeni za nasilništvo; djeca ne inzistiraju da mora biti po njihovom po svaku cijenu; mogu dati razloge zašto su u sukobu; ispričaju se ili prihvate rješenje da nitko nije pobijedio; slobodno pregovaraju da bi zadovoljili svoje potrebe; mogu promijeniti temu i otići iz situacije.

Nasiljem među djecom i mladima smatra se osobito:

- namjerno uzrokovani fizički napad kao i pokušaj fizičkog napada u bilo kojem obliku, primjerice udaranje, guranje, gađanje, šamaranje, čupanje, zaključavanje, napad različitim predmetima, pljuvanje i slično bez obzira je li kod napadnutog djeteta nastupila tjelesna povreda
- psihičko i emocionalno nasilje prouzročeno opetovanim ili trajnim negativnim postupcima od strane jednog djeteta ili više djece.
- oponašanje djece s teškoćama u razvoju po određenim karakteristikama, primjerice: oponašanje hoda, govora, tjelesnih karakteristika uzrokovanih invaliditetom i drugi ponižavajući gestikulirajući pokreti koji upućuju na intelektualno, mentalno ili osjetilno oštećenje.

Negativni postupci su: ogovaranje, nazivanje pogrđnim imenima, ismijavanje, zastrašivanje, izrugivanje, namjerno zanemarivanje i isključivanje iz skupine kojoj pripada ili isključivanje i zabranjivanje sudjelovanja u različitim aktivnostima s ciljem nanošenja patnje ili boli, širenje glasina s ciljem izolacije djeteta od ostalih učenika, oduzimanje stvari ili novaca, uništavanje ili oštećivanje djetetovih stvari, ponižavanje, naređivanje ili zahtijevanje poslušnosti ili na drugi način dovođenje djeteta u podređeni položaj, kao i sva druga ponašanja počinjena od djeteta i mlade osobe (unutar kojih i spolno uznemiravanje i zlostavljanje) kojima se drugom djetetu namjerno nanosi fizička i duševna bol ili sramota.

Nasilje među djecom i mladima smatra se i elektroničko nasilje (cyberbullying) kao oblik komunikacijske aktivnosti sa svim elementima verbalnog, socijalnog ili psihološkog nasilja kroz uporabu interneta, e-mailova, web stranica, blogova, videa ili mobilnih telefona i koja služi kako bi se neko dijete ponizilo, zadirkivalo, prijetilo mu se ili ga se teroriziralo na neki drugi način.

Elektroničko nasilje obuhvaća:

- slanje anonimnih poruka neprimjerenog sadržaja i korištenje govora mržnje
- poticanje grupnog govora mržnje i verbalnog nasilja na društvenim mrežama
- širenje nasilnih i uvredljivih komentara o drugoj djeci i mladima
- vrijeđanje i davanje pogrđnih imena
- kreiranje internetskih stranica (blogova) koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun druge djece i mladih
- slanje tuđih fotografija te traženje ostalih da ih procjenjuju po određenim karakteristikama uključujući fotografiranje i snimanje djece s određenim karakteristikama (primjerice invaliditetom) s ciljem njihova izrugivanja
- otkrivanje osobnih informacija o drugima i stavljanje na društvene mreže bez dozvole
- „provaljivanje“ u tuđe e-mail adrese
- slanje zlobnih i neugodnih sadržaja drugima
- prijetnje smrću i druge prijetnje
- izlaganje neprimjerenim sadržajima
- spolno uznemiravanje i spolno mamljenje
- i sve druge oblike elektroničke komunikacija s elementima nasilja među djecom i mladima.

**Županijski koordinator se obavještava kada su potrebne dodatne aktivnosti i suradnja nadležnih tijela

Prilog 2

OBRAZAC EVIDENCIJE O SUKOBIMA I NASILJU U ŠKOLI (popunjava škola)

Mjesto događaja:

Vrijeme/datum događaja:

Vrsta događaja:

Sudionici događaja:

Posljedice događaja:

Poduzete mjere:

Osoba koja prijavljuje događaj:

Potpis:

Prilog 3

OBRAZAC ZA OPIS DOGAĐAJA (koji popunjava osoba koja je izazvala događaj)

- Datum

- Sudionici događaja

- Mjesto i vrijeme događaja

- Opis događaja

- Što mislim o uzrocima događaja

- Moje mišljenje o poduzetim mjerama

- Što ću poduzeti nakon događaja

- Moji prijedlozi

Potpis stručne osobe:

Potpis sudionika:

Ovaj Protokol stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se na oglasnoj ploči Škole i na mrežnoj stranici Škole.

KLASA: 011-03/24-02/05

URBROJ: 2137-39-01-1

Molve, 29. svibnja 2024.

Ravnatelj:
Ivan Jaković, dipl.uč.

M.P.

Predsjednica Školskog odbora:
Mirela Paša. dipl.uč.